

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאזעו שליט"א תלמידו של מו"ן פוסק הדור בעל 'שבט הלוי' צדוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות הניסים

יששכר שהציל את זבולון...

הנני קבלו שפוצים חרדי מבית שמש. לפני מספר חדשים נקראתי להקים מהמסד עד הספחות 2 קוטי"גים צמודים במיטב בצפון הארץ כולל מעלית פנימית וגנה משקעת.

שכרתי את שרותיו של האלד - מנהל עבודה (מכני המוטור), שהתחייב לספק את כל השרותים המקצועיים הנלווים כגון: מהנדסים, מודדים ויועצי בטוחות, חשמלאים ואינסטלטורים מסמכים 8-10 פועלי בנין בכל יום עבודה.

בתחלה הכל התנהל על מי מנוחות, וכשהמכנים הגיעו לסיום עבודת השלד התפתח וכוח סוחר ביני לבין מנהל העבודה על א עמידה בלוחות זמנים כדורב.

למחרת היום, בהגיעי לשטח נוכחתי לגלות שנגנבה כל הסחורה שהזמנתי על חשבונני מספקים שונים כגון: אריחים יקרתיים בשוי של 450 ש"ח למ"ר, כלים סניטריים ממיטב היצרנים, דלתות ושערים מעצבים, ושאר הציוד וכלי עבודה שרכשתי במיטב כסף.

הערה ראשונית של נוק המצטבר שספגתי היה למעלה ממיליון וחצי ש"ח!!!

כל מאמצי להשיג את מנהל העבודה, (שהיה האחראי בהלעדי במקום ואף הוא שאשר בחתימתו את משלוחי אספקת הסחורה) לברור מקור אודות מקרה השד העצום והחרג בהקפו שבצע ללא כל סימני פריצה נחלו כשלון חרוץ.

או אז חלחלה בקרבי ההבנה שהאלד נצל את העבודה שאין מצלמות במעגל סגור באתר הבניה, ובאמצעות משאית העמים את כל הסחורה שהזמנתי על שמי ונשלם בלתי טוב, כמנהג אמתו השפלה...

בהמשכו של היום הסוער, התחבטתי רבות מה עלי לעשות קצת.

אדגיש כי לא בכלתי לפנות לרשויות מן הסעמים הבאים: התחור לי שצוות הפועלים שעבדו במקום הם שוהים בלתי חקיים שחל אסור חקי להעסיקם, בנוסף התגלה לי בהפתעה שחאלד איננו קבלו רשמי, בנגוד למה שהוא טען לי, ואין ביניו הסכם דברים מפורט.

בנוסף, העבודות בצעו ללא לוי ופיקוח הנדסי, ולי אישית לא היתה פוליסת בטוח למקרי חרום.

ברגעי האיחוש ההם התחייבתי להחזיק על המשך המעשה בעמור ד'

מתיקות הענני שענתה שרה את שפחתה

"אולי לא תאבה האשה ללכת אחריו שלקמדו חז"ל שהתפנו לומר 'אלי' שרצה שאברהם יקח את בתו ליצחק, כמו שהגר נלקחה לביתו. אבל כמו שאברהם לא רצה לקחת את הגר, כך גם הוא לא רצה לקחת את בתו של אליעזר הפניעני, ואף השביע אותו ורצה מבנות הפניעני וכלול בכך בתו של אליעזר."

המאוס ברע

והלשון "וישמע אברהם לקול שרי" מעיד שהדבר היה קשה מאוד געניו אברהם אבינו לשאת אשה שפלה כזאת בעוד שיש לו אשה חשובה וקדושה כל כך - שרה אמנו - והוא ידע שיכול להיות לקולו מכה שיקח את הגר. אבל הוא שמע בקול שרה, כי שרה הזתה שומעת תמיד את דברי אברהם בנאמנות, וה' אמר לו (בפרשת חיי שרה) "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה" משום שכל דברי שרה היו על פי הנבואה ששמעה וקבלה דרך אברהם.

ובכל זאת אברהם לא לקח אותה בעצמו, אלא מלשון הפסוק "ותקח שרי... את הגר... ותקח אותה לאברהם" מוכח ששרה הביאה אותה לאברהם, ואברהם לא לקחה מרצונו.

"ויבא אל הגר ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה בעיניה" עלינו להבין שבדאי כלפי חוץ הגר כבדה את שרה, אלא שבתוך לבו היא וזולה בה משום שראתה עצמה כחשוכה יותר משרה וקפחה לה טובה שהרי שרה היא זאת שנתנה לה את הגדלה להנשא לאברהם.

זר בבית המקדש!

שרה הצטערה מכה - ולא שבביל כפודה חלילה אלא מפני חלול ה' - כי ביתו של אברהם אבינו היה הבית מקדש הראשון ומביתו נקבע לנו לדורות בניית בית המקדש. וה' אומר למשה רבנו "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב" וכן מוזכר המוסר שה' מתגעגע לאבות, ומשך רבנו

"וירא אליו ה'... גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק". בפרשה שעברת קראנו על כך ששרה ענתה את הגר, וקשה מדיע שרה ענתה אותה הרי היא אמה לאברהם לשא אותה, ועוד, הימכן ששרה בעלת המדות התרומיות תענה את שפחתה?

ולדינו הענין נקדים מה שעלינו לזכר שפחתה של אברהם ושרה אינה פמדו כל אדם, אלא כל מעשיהם היו על פי ה'. והנה הגר היתה שפחתה של שרה - ואף על פי שהיא שפחה שפלה ומבזה מרע עם - שרה עשתה לה טובה גדולה ועצומה שנתנה לה רשות להנשא לאברהם עבד ה' הגדול במעלה ביותר. ולשם השוואה נצייר לעצמנו שגדול הדור יקח לו לאשה אשה שפלה ומבזה מאוד, הרי שפלה יתפלאו ויתמוהו על כך, וכל שפן במקרה של אברהם האדם הגדול ביותר שהגר שהיתה בת פריעה נתנה לו, ובפרט שהיה זה בחיי שרה אשתו הגדולה במעלה.

עבד פי ומלך?

ובעצם לא ראוי לתת לשפחה להנשא לאברהם כי אסור לתת מלכה לזוים השפלים, ועל כך נאמר במשלי: "תחת עבד פי ימלוך ונבל פי ישבע לחם". פי מלך אמור לגלות בהתנהגותו את מלכות ה' שפלה רחמנות וטוב לב, ואלו כשעבד מלך הוא מתנהג באכזריות.

אבל שרה עשתה זאת מתוך ידיעה שהרצון ה' לפי הוראת שעה, כי שרה הבינה שמה שה' לא נותן לה ילד זה מפני שהוא יתברך רוצה להביא לה עונה, לכן רצתה להשפיל עצמה ביותר על די שתתן את שפחתה לבעלה הגדול.

ולכן "ותאמר שרי אל אברהם הנה נא עצרני ה' מלדת בנא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה" [הלשון "אולי" מזכיר מה שאמר אליעזר עבד אברהם

הבין זאת והודה בקו שהאבות הם הגדולים ביותר, ולכן הוא טען לפני ה': אינני רואי לגאל את עם ישראל.

ולכן רואים שמושה רבנו נסמוך תמיד על האבות ומיבבש "זכר לאברהם ליצחק ולישׂראל עבדך",

וימה שכתוב "ולא קם נביא עוד בישראל כמושה" היינו שלא קם נביא כמותו בגלוי, אצל שלא בגלוי אברהם אבינו היה גדול יותר וכמו שמוצא במדרש: "האדם הגדול בענקים" זה אברהם, היינו שאברהם היה גדול יותר מכל מנהיגי ישראל הענקים.

ולבו של אברהם אבינו היה גדול יותר מכל עבודות בית המקדש שעשה בביתו, וכמו שיש לזיכר פוסק "וירא אליו ה'" - ה' התגלה 'אליו', בגלל לבו הגדול באהבתו ותרבוהו, ולא בגלל מעשיו.

מתיקות אהבת בן לאביו ואב לבנו

"וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו". אברהם אבינו היה יושב והקנה עומד, משום אהבתו וחסותו הגדולה של ה' אליו, וביותר דבר נכר מן שותף פדי גלוי ה' אליו אברהם אבינו קם והולך לקראת האורחים כי זו הייתה תאוות לגמל חסדים, וכמשל לבן שהתגעגע לאביו שהיה לדרך ורחוקה שפשהאפא חוזר לביתו הבן אוחז בכל כוחו את אביו מרב אהבתו אליו, ובכל זאת פשהא רואה משחק שהוא אהב הוא עוזב את אביו והולך לאותו משחק ולאחר מכן הוא חוזר לאביו ואביו מקבלו באהבה.

כן אברהם אבינו היה דבק בה' באהבה עצומה עד כדי שהיה יכול לפנות לתשוקתו - להכניס אורחים באמצע שעה עומד עליו - וה' אהב אותו מאוד, כי העקר אצל אברהם היה הקשר העצום אליו ותורהו, ולא ידאב בן צדיקה שגם ביתו היה פמדר ויהי בו ד' פתחים פאברהם, אבל לבו לא היה נאמן וקשור לה'.

אהבה שאינה פוסקת

ועל פן אנו מוזכרים וזכות אבות בתפלה כי בשביל האהבה הגדולה שיש לה' לאברהם הוא מוכן לקיים את כל העולם פלו גם אם אינם ראוים לכה. ומקאן יקח בר לבב לקח מתוק לעצמו שפאשר הוא אוחז את בנו באהבה, ויחשב שפך גם ה' אהב אותנו ולא יפסיק לאהב אותנו לעולם גם פאשר בני אדם סרים מדרפו חלילה.

על כל פנים פאשר שרה ראתה את הכפיות טובה של הגר היא ראתה בזה שהגר היא פזר הננס לקדש הקדשים, ועל כך אמרה שרה לאברהם "חמסי עליך" פלומר פעת מתברר שהגר חומקת את מעלתה, כי אם היא פזאת כפיות טובה היא תקף תגרש אותי ואת הבן יצחק שה' רוצה לתת לנו וישמעאל ישלט בבית ח'.

משפט אברהם ושרה

ולפי זה יבאר: "חמסי עליך" הינו, על ידי נוצר חמס למעלתה, על ידי שנתתי להגר להנשא

אליה. ושרה אומרת "ישפט ה' ביני ובינך" פלומר פעת ה' ישפט אותי ואותך על כך שנתנו להגר להזיק לבית ישראל ולמנע את תקומתם חלילה. ומאידך התפנה שרה לומר לאברהם: "ישפט ה' ביני ובינך" פלומר עליך לקיים את משפט התורה לגרש את האשה שנמצא בה ערות דבר, פהגר שמודתיה משחתות ואינה ראויה להתחבר לאברהם - "ויאמר אברהם אל שרי הנה שפחתך בידך עשי לה הטוב בעיניך", אברהם אמר כיון שאת התרת לה להנשא אלי עליך לגרשה ממני שכן הפה שהתיר הוא הפה שיאסר'.

עבד נשאר עבד

"ותענה שרי ותברח מפניה", שרה הכניעה אותה שלא תתגרר והחזירה אותה לתפקידה האמתי - לשוב לשרות את אברהם ושרה - ושרה עשתה זאת בכדי שכלם יפירו שהגר היא השפחה ואינה עקר הבית וכן היא לא תשליט את דרכיה המקלקלים בבית אברהם, ואם פן שרה לא באה

מרירות הגר ושמעאל בנה

בציור שבכותרת הגליון: אברהם אבינו מארח את המלאכים ואחד מהם מבשר על לדת יצחק. שרה אמנו לשה ומכינה עוגות ומכנת בעת קליעתם להודות לה' על האברים שיקלע ליצחק בנה. ישמעאל יושב בסמוך על 'פסא גלגלים' (משום ש'ידו בכל יד כל בו' - הוא מזיק לאחרים, ואחרים מזיקים לו וגורמים לו להיות מרתק לפסא זה) וכלו מלא בצרות עין ובקנאה על יצחק העומד להולד לבית אברהם.

מדוע נשא אברהם את הגר ועל ידי כך נולד ישמעאל שעד היום עם ישראל סובלים מזרעו!?

בציור שלפנינו: אברהם אבינו מוכיח את אבימלך על פאר המים שגלו עבדי אבימלך ממנו. כמקסר בפך שנתנו כיון שאברהם בוחל בדרכי הגוים הגולנים, פיחד נשא את הגר השפחה שהיתה מזרע חס? וכיון ששרה בקשה מאברהם לשאת אותה מדוע לבסוף ענתה וגרשה אותה?

על כך במאמר: 'מתיקות הענוי שענתה שרה את שפחתה' ובמאמר: 'מתיקות אהבת בן לאביו ואב לבנו'.

להעניש אותה אלא להשיבה למקומה ובכך למנוע ממנה להיזק.

ומכאן הגר הרגישה מענה וברחה מבית אברהם, והמלאך אמר לה: "שׁוּבִי אֵל בְּרַחֲמֶיךָ וְהִתְעַנֵּי תַּחַת יְדֶיךָ" כי טוב לך להתענות תחת ידי שרה במקום גדלה ושררה במקום אחר. וכמו שנגזר בחוש שהתרופה של ידוע ישמעאל היא שמשותפת עבדים בהם ואילו אם נותנים להם גדלה הם מאבדים את שפיותם ומזיקים לעולם.

יכבוד עשה לה אברהם במוחה

והנה אמרו חז"ל (ר"ה טו): 'כל המוסר דין לשמים על חברו הוא נענש תחלה', וחז"ל לומדים זאת משורה שאמרה לאברהם: "חמסי עליך" ונפטרה לפני אברהם. ויש לבאר זאת, והנה פאשר אדם מוסר דין לשמים על חברו בודקים האם הוא ראוי לענש בעצמו או לא, והיה אם הוא ראוי לענש הוא נענש תחלה, אבל אם הוא צדיק ואינו ראוי לענש פשרה אמנו - אינו נענש.

וימה ששרה נפטרה לפני אברהם זה לא היה

עניש, שכן כבוד הוא לאשה למוות בחייה בעלה (צ"ח הכור תי שדה), שעל ידי פן אברהם הסיפידה וקברה כבוד גדול, ובפרט שפאשר אברהם הרעיף שבחים על שרה אשתו בהספדו וקבע את קברו שיהיה ליד קברה, בזה הוציא מלפני של הישמעאלים שטענו שהגר היא אשת אברהם והתברר שרק שרה היא עקרת הבית ואשתו האמתית, ובזה נתקן מה שאמרה "חמסי עליך".

וימה שלמדו חז"ל משרה שהמוסר דין וכי נענש תחלה, הינו משום שפעשה זה שארע אצל שרה לדמה על פניו פאלו היא נענשה על מסירת דין לשמים וכדגמות מה שמצינו אצל דוד מלפני שהנביא הוכיחו בשם ה' על מעשהו בת שבע בעוד שאמרו חז"ל (שבת נג): 'כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה. אלא שהנביא הוכיחו על מה שהיה נדמה לפי חוץ שהוא חטא חלילה, ואם האומר ראובן חטא או דוד חטא אינו אלא טועה (שם נה)'. כל שכן ששרה בודאי לא חטאה ולא מסרה באמת דין על אברהם בעלה הצדיק.

עצות מתוקות

א. קשם שבגשמי ה' מביא רוח טובה לעולם וממנה בא הגשם וצומחים פרות טובים לבריות. כן פאשר ה' נותן לאדם רוח טובה צומחים לו מכף פרות טובים שפא לו מכף שלום ושלחה בבינו ובינו לבין חבריו, ולכן ראוי לבקש בתפלות - ובפרט בכל לילה קודם השנה - שנוצק לקום בבקר עם רוח טובה שתילח אוהנו למשך כל היום.

ב. החכם נוהג ברוח טובה שלא לשמור קפדה על שום אדם מישראל גם אם הוא פגוע בו וצער אותו, כי נשאדם שומר טינה הוא סוחב משקל כבד בלב. ולכן ראוי למחל אפלו למי שגול ממנו ממון שעל פן הקב"ה צאה אותנו על שמתת כספים בשטמה - לשמט את החובות ולא לגבותם - כדי ללמד את האדם להיות מסגל לפעמים להפסיד מממנו ושידע שגם זה מאת ה'.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, תן לנו תמיד רוח טובה שעל ידה נתנה שלום ויבטחה בבינתנו ובבית המדרש ולא נפסיד על שום אדם שפגע או צער אותנו, ונלמד ממפניות השמיטה למחל לחברנו גם כשגולו ממנו כפי הכל מאתך לבד, ובזכות זה גם אתה תמחל לנו על כל מה שחטאנו לפניך ותגאלנו גאלה שלמה במהרה בימינו, אמן סלה.

תבדק שאינך דריושו...

כמו כן אדם יכול לעסק בתורה לשם כבוד בלבד, ואינו משעבד לרצון ה' אלא הוא משעבד לדעת הבריות, ובלבו הוא דואג תמיד שיכבדו אותו על ידי עסקו בתורה, והוא עלול להקראות בשמים כעובד עבודה זרה משום שאפון למודו בתורה הוא 'ור' מתכליתו הרצויה שהיא ללמד תורה לשמה כדי ללכת על דעה בדרך ה' ביראת שמים ובמדות טובות, ועל כן דא אמרו חז"ל: 'כל המלמד תורה לתלמיד שאינו הגון פאלו זונך אבן למן קוליס'.

הנך משתדל לתקן את המדות?

וכן אדם מסגל לעשות מצוות בכדי להשקט את המצפון שלו שבמשך היום הוא מתנהג במדות רעות וכדי לפצות את מצפונו הוא מקפיד לבא לבית הפנסת ולהתפלל כל תפלה מתחלתה ועד סופה מתוך הסוד, ואף לתת מנספסו צדקה לעניים, וגם הוא עלול להקראות כעובד עבודה זרה כי מעשיו זרים הם מתכליתם הרצוי שהיא להתפלל אל ה' על מנת לשנות את הדרכים לטובה ולתת צדקה מתוך רחמנות על הבריות והוא ממשוף בדרכיו הרעים ואינו חפץ ואינו משתדל לתקנם.

וחז"ל מדימים את התורה ל'חלב אם' ויש לפרש שהדמיון ביניהם הוא ששקשם שהחלב נראה רק כחלב פשוט אבל באמת יש בו ויטמינים של פרות וירקות ומאכלים טובים כן התורה יכולה להראות לאדם פחכה גרידא אבל טמון בה הרבה דעת מתוקה של מידות טובות וקרבת אלוקים ועליו לגלות את הדעת הזאת.

לאהב את נותן התורה

וכן הקב"ה הטביע שהילך צריך לקבל את המיון

הנקרא אומרת (ר"ה טז), שלכרש היו שלשה שמות: כרש, דריוש, ורתחשסתא, כל אחד על שם דבר אחר: 'כרש מלשון 'כשר' כי הוא היה מלך כשר שעשה מעשים טובים שמלכים רבים אחרים לא עשו כמותו ו'דריוש' הוא שמו, ואפשר לומר שהוא מלשון 'ביש' על שם סופו - שחיותו הטובה נבשה. ו'רתחשסתא' על שם מלכותו, ומבאר שם שבתחלת דרכו הוא היה מלך כשר ולאחר מכן הוא החמיץ ונעשה רשע.

והנקרא שואלת איך אפשר לומר שהוא היה מלך לא טוב, הרי הוא עזר מאוד לבניית בית המקדש, ואמר לעם ישראל: אמרו לי מה חסר לכם לבניית ביהמ"ק ואתן לכם?

ומבארת הגמרא (שם ד) משום שכל מה שעזר בתחלתו עשה זאת להנאת עצמו ולא לשם שמים ומשום כן בסופו החמיץ את דרכיו, נמצאו למידים פמה גדול ההבדל בין אדם שעושה מעשים טובים לשם שמים לבין אדם שעושה מעשים טובים לשם כבוד או לשם פניות אחרות, שהעושה לשם שמים זוכה להתמיד בדרכיו הטובות, ואילו העושה לשם פניות זרות סופו שנטל מאותם מעשים טובים ומחמיץ את דרכיו.

איך עובד עבודה זרה?

והנה מעמד הר הפרמל על ידי אליהו הנביא היה יסוד גדול ליהדות משום שאמנם בפשטות מטרות אותו מעמד היה להפריש את העם מעבודה זרה אבל באמת עליו לדעת שבכל דור יש נסיון של עבודה זרה וכמו שאמרו חז"ל שלפעמים עבודה זרה היא להשתחות לעבודה זרה ולפעמים זריקת אבן על העבודה זרה היא עבודה זרה.

אותם פורקי על ומעשיו היו דומים למעשיהם, וכמו שאמר רבא לרננו: הָהָרוּ שְׁלֵא לְעַסַּק בַּתּוֹרָה בְּלֵא יָרָאת שְׂמִימִים וּמֵדוּת טוֹבוֹת כְּדֵי שְׁלֵא תִרְשׁוּ שְׁתֵּי גֵיהֶנֶם (יומא עב; ועני עוד דברי האמוראים הקדושים שאמרו שם).

איך השתמשות במלכותך?...

יְכַרְשׁ הוּא דְאָמַר עֲבוּרֵינוּ שֶׁכָּל אָדָם עֵלּוּל לְהִיֵּת

ואחד משמותיו של כל אדם הוא על שם המלכות שהיתה לו כְּגוֹה הַעוֹלָם כְּדָגְמוֹת שֵׁם 'אַרְתַּחְשֶׁשְׁתָּא' שְׁהִיה לְכַרְשׁ עַל שֵׁם מַלְכוּתוֹ.

ובדקים את האדם האם השתמש פראוי במלכותו שהיתה לו בעולם הזה, שפן לכל אדם ישנה מלוכה על בניו ועל בני ביתו, וישנם שיש להם מלוכה על תלמידיהם, ובשמים בודקים את האדם האם נהג עמהם פשוטה או כעס ובמדות לא נכונות.

דומה לו, שבתחלה כשהוא ילד קטן הוא 'מוֹרֵשׁ' - כָּשֶׁר, וְעַלֵּי לְהִזְהַר שְׁלֵא יִהְיֶה 'דְרִיּוּשׁ' שְׁלֵא תִבְשׁ חֵיתוֹ וְשְׁלֵא יִחְמִיז אֶת דְרָכָיו, וְאַרְתַּחְשֶׁשְׁתָּא הוּא עַל שֵׁם מַלְכוּתוֹ.

כלומר שכשאתם עולה לשמים שואלים אותו 'מה שמך?' ולכל אדם ישנם כמה שמות שהוא נקרא בהם בשמים לפי מעשיו, כדגמת כרש שהיו לו שלשה שמות על שם מעשיו.

לְדַעַת שׁ"ס! וּבְנוֹסֶף לְדַעַת אֶת... מִצְּפוּנֵי הַלְבֵּי!

דָּרָשׁ: 'מִה שֶׁעֲשִׂיתָ חֲכָמָה עֲטָרָה לְרֵאשִׁי' שֶׁהַחֲכָמָה מְבִיאָה לְאָדָם הַצְּלָחוֹת רַבּוֹת שְׁלוֹמֵד וְיִסְיָסִים רַבִּים מִסְּכֵחוֹת וְסִפְרֵי פוֹסְקִים, אֲבָל יִתְכַּן שֶׁהוּא בָּא מִלְמוּדוֹ רַק לְהַחֲפִים וְאֵינּוּ בָּא מִלְמוּדוֹ לְיָרָאת ה' וְלִמְדוֹת טוֹבוֹת, וְאַחֲרֵים חֲכָמִים גּוֹרְמֵת לָהֶם לְהַצְלִיחַ בְּעַסְקֵיהֶם וְלְצַבֵּר הוֹן רַב, וְחֲכָמָה כְּזֹאת דּוֹמָה לְכַתֵּר שְׁעוֹמֵד עַל רֹאשׁ אֶתְדָם שְׂאֵינוּ יְכוֹל לְזוּז וְלִקְדָם אֶת הָאָדָם לְמַעֲלוֹת אֲמִתִּיּוֹת.

מה שאין פן הענוה שהיא דומה לעקב בסליה שאמנם הענוה גורמת לאדם לעשות מעשים פשוטים וקטנים אבל היא דומה לעקבים שהיא גורמת לאדם להתקדם ולהתעלות בפעולות הטובות. וזה שאמר דוד מלפניו "חשבת דרכי בחייו ובחכמתו מה לעשות ומה לפעול, אבל - "ואשיבה רגלי אל עדתיך" - ענותנותי הולכה את רגלי לבא לבית המדרש על מנת לעסוק בתורה לשמיה ולעבד שם את ה' בענוה, וה' מלא את משאלותי ופעל את כל הפעולות שאני נצרך להם על הצד הטוב ביותר.

בכל יום ויום חשבת דרכי ללכת למקום פלוני, לבית פלוני, ורגלי השיבו אותי במדרש. ובדאי עלינו לדעת שלא כמדת כל אדם מדתו של דוד מלפניו שדוד לא היה משתוקק מעקרא ללכת למקומות של בטלה חלילה.

ולחבין זאת נתבונן כמה שנאמר בירושלמי (שבת ט) 'מה שעשית חכמה עטרה לראשה עשה ענה עקב לסלית'ה' ובפשוטו חז"ל מבארים בזאת שמי שיש לו חכמה בקרבו - היראה היא ראש עבדו, שנאמר "ראשית חכמה יראת ה'", כלומר שהיראה היא מעלה גדולה עבדו; ומי שהוא ענו, היראה היא עקב שבילו שנאמר "עקב ענה יראת ה'" כי מדת הענוה היא הפדה הגדולה ביותר, ומי שיש לו ענה בודאי כבר הורה זמן קדם לכן הוא רכש הרבה יראת שמים. כמה שאמרו על משה שהיה ענו מכל האדם. שהיראה היתה אצלו מעלה קטנה (ברכות ז).

הַחֲכָמָה בְּמִקוּמָה עוֹמֵדָת, וְהַעֲנָה מְקַדְמָת...

בְּנוֹסֶף נִרְאֶה לְבָאֵר אֶת דְּבָרֵי חז"ל הַלְלוּ בְּדָרְךָ

אֶת יְדִיעַת הַתּוֹרָה אֲפֻשֶׁר לְקַנּוֹת עַל יְדֵי שְׂאָדָם מְתִידִים בָּהּ וְלוֹקַח לֹ הַחֲרוּתוֹת שִׁיחִיבוֹ אוֹתוֹ לְהַגִּיעַ בְּצִוּוֹ לְלַמּוּד וְאַף יִסְכַּם אֶתְם שִׁינְסוּ אוֹתוֹ אִם יֵאָחֵר, וְכָךְ לְאַחֵר שִׁמְתוֹרַג לְהַבְנֵת הַשְׂפָּה הָאֲרִמִּית וְדָרַךְ מִהֶלֶךְ הַגְּמָרָא - יִכַּל לְקַנּוֹת אֶת יְדִיעַת כָּל הַתּוֹרָה וְאַשְׁרֵי הַעוֹשֶׂה זֹאת.

אבל הדבר הקשה יותר הוא להפיר את נפשו, שעליה עוברים מעברים שונים דבר יום ביומו, שפן פשם שיום אחד ישנו מזג אור קר ויום אחר מזג האור חם, ויום אחר ישנו מזג אור אביבי ונוח, ויום אחר ישנם רוחות זעף וכדומה, כך בתוך נפשו של האדם לפעמים הוא שמוח לפעמים עצוב, לפעמים פועט ולפעמים רגוע וכן על זה הדרך, ואדם עלול לעשות טעויות רבות, ועל כך צריך הרבה רחמי שמים והרבה התבוננות בתכלית כדי שלא לטעות.

גְּדֵל מַעֲלַת הָעֲנוּה

וְדוֹד מִלְפָּנֵי אוֹמֵר "חֲשַׁבְתִּי דְרָכֵי וְאַשְׁיבָה רְגְלֵי אֶל עַדְתִּיךָ" וְאוֹמֵר הַפּוֹדֵרֵשׁ (יִקו"ה ט) שְׁדוֹד אִמְרוּ כְּגוֹה:

הַמְּשׁוֹד מְתִיקוֹת הַנִּיסִים

חֲשׁוּבֵינוּ מִיָּן אֲבָרְכִים לְמִשְׁךְ שְׁנֵתִים בָּאִם הָעָנוּ בְּזֹאת עַל פְּתוּרָנוּ בְּזִמְנוֹ הַקָּרוֹב. כְּעֵבֶר שְׂבוּעַ יָמִים נִקְרָאִים בְּבִהִילוֹת לְאַתֵּר הַבְּנִיָּה עַל יְדֵי מִזְמוֹן הַעֲבוּדָה, וּבְהַגִּיעַ עִם רִכְבֵי לְשֵׁם הָעָנָה בְּפִנֵי חַתּוֹת דַּעַת שֶׁל מְהַנְדֵּס בְּגִין שֶׁנִּשְׁפָּר עַל יְדֵי בַעַל הַבֵּית וּבְבִדְיָתוֹ נִמְצָאוּ עֲשָׂרוֹת לְקוּיִם מִשְׁמַעוּתִיִּים בְּאִיכוֹת הַבְּנִיָּה הַיְיִדוּדָה. הַמְּלַצְתָּ הַמְּקַצְוֵעִית הִיְתָה שֶׁהַמְּבַנָּה מִסְכָּן וְלֹא רָאִי לְגוֹמְרִים וְיֵשׁ לְהִרְסֵם הַכֹּל לֹא דָחוּי אִם שְׁהִי הַגְּמִן.

בנוסף השכן הצמוד הגיש תלונה כנגד העבודות למח' הפקה על הבניה על גרמת נזק לרכוש הפרטי ופלישה לחצר וכן נתן צו להפסקת העבודות. בסופו של דבר, הגעתי לסכום פשרה עם בעל הנכס שעלי יאה משל לבצע את עבודות הריסה ולהחזיר את המגרש לקדמותו ולהשיב את הסכום הכולל ששלם לי במלואו, כאשר קבלו אחר לבצע את העבודה במקומי. לשמחתי, לא ננקטו כנגדי הליכים משפטיים, וגם החרבת הבנין נצלתה מהפסדים גדולים שהיו

אמורים לנחות עלי אלו הייתי נזקק להזמין שוב סחורה דומה לזו שנגנבה ולסיים שם את הבניה, ויתכן שדק אחרי שהייתי משקיע ספק וזמן רב וכוחות קרבים לבנות את הכל - הייתי אמור להחריב את הבנין... והנינו וזקף כל זאת לזכות הסכם "יששכר וזבולון" שעשיתי עם כולל האברכים. מה גם, שהמבנה המסכן היה עלול לגרם מצב של פגיעה בנפש ח"ו אלו לא היה מתגלה המוקש שאותם בני המעוטטים טמנו לנו בו.

פ. מ. בית שמש

חֲדוּדִים מְתוּקִים

- א. מינן הבינה שרה שראוי לה לתת להגשר השפחה להנשא לאברהם אבינו?
- ב. מה גרם לשרה להבין ששאור להגר להמשיך להיות אשת אברהם?
- ג. כמה ענתה שרה את הגר? ד. למה יש הרבה שמות בשמים, ומהו הלחץ מכך? ה. איזה מדה של קטנות מועילה יותר מופנה של גדלות?

התשובות מונחות בתוכן גליון זה | את התשובות ניתן לשלוח בימי השבוע הבא לכתובת האי-מייל: 7885595@gmail.com בצירוף שם, כתובת וטלפון.

חֲדוּ: ניתן להשאיר את התשובות בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות', במספר: 073-313-4395 | הפותרים נכונה, יכנסו להגרלה על מתנה יוקרתית.

הזוכה מפרשת נח: דוד טיקוצקי, ירושלים.